

Anul XIV Nr. 7 (7)
Septembrie 2012

ISSN 2285 – 309X

REVISTA DE INFORMARE, OPINIE, ȘI
INOVARIE PEDAGOGICĂ

EDITATĂ DE CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA,

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educaționale*
- *Cdi*
- *Noutăți editoriale*
- *Diverse*
- *Informații utile*

Editura
Universul Școlii

Arta supremă a profesorului este de a trezi bucuria exprimării
creatoare și bucuria cunoașterii.

A. Cisteian

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII
 a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA
 Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009
 Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101
 Web: www.ccdab.ro
 E-mail: ccdab@yahoo.com

Director redactor șef:

Prof. Deák – Székely Szilárd Levente

Responsabil de număr: prof. Munteanu Maria

Redactori: prof. Comaniciu Cristina, prof. Jude Laurențiu, prof. Nandrea Maria, ing. ec. Onișoru Viorica

Colaboratori: lector univ. dr. Scheau Ioan

Tehnoredactare: aj. analist programator Popa Ioan

Corectura: Prof. Nandrea Maria, prof. Bazilescu Sebastian

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

- Cuvânt de deschidere a noului an școlar –
Prof. Adriana Todoran ISJ Alba 3
- Simpozionul „Zilele Școlii Albei” – *Prof. Deák– Székely Szilárd Levente; Prof. Nandrea Maria* 4
- Memento despre evaluare (III) - *Prof. Munteanu Maria* 5
- Modalități de stimulare a interesului pentru lectură la vârsta preșcolară - *Prof. înv. preșc. Cornelia Szekely; Prof. cons. log. Câmpean Lucia* 8
- Evaluarea cu scop de orientare și optimizare a învățării la clasa I – *Prof. înv. primar Adriana Lucia Mărginean; Prof înv. primar Gh. Vasile Mărginean* 16
- Programă curs opțional – Hazardurile naturale și consecințele lor asupra mediului și societății - *Prof. Macarie Luminița* 19
- Satul transilvănean în opera lui I. Agârbiceanu – modalitate de educare a tinerei generații – *Prof. Ungureanu Irina* 23
- Ion Creangă – expresia monumentală a naturii umane – *Prof. Rusneac Anca Gheorghina* 24
- Participarea locuitorilor Vidrei de Sus, azi Avram Iancu, la încoronarea visului de unire – *Prof. Marinela Chirițescu* 26
- Atelierele Grundtvig – oportunități de învățare pentru adulți – *Prof. Cristina Comaniciu* 30
- Cărți noi intrate în Biblioteca CCD Alba – *Bibliotecar Viorica Gențiana Onișou* 31

CUVÂNT DE DESCHIDERE A NOULUI AN ȘCOLAR 2012-2013

Inspector școlar, prof. Adriana Todoran

Stimat auditoriu/ stimată asistență

Începutul anului școlar este, pentru noi toți, (elevi și cadre didactice, părinți, comunitatea locală și factorii de decizie), o zi de sărbătoare, o zi a bucuriei și a speranțelor.

Misiunea școlii este adecvarea sistemului de educație la realitățile societății contemporane, într-o epocă a cunoașterii și a globalizării, în condițiile revoluției informatice și informaționale actuale. De aceea școala trebuie să ofere un proces educativ de calitate, bazat pe competențe cheie, așa cum apare în Legea Educației Naționale, adică un parcurs de formare inteligent axată pe fundamentele științei și culturii, păstrând o legătură flexibilă între tradiție și inovație.

Stimate cadre didactice,

Trebuie să reinventăm școala astfel încât aceasta să știe să păstreze și să folosească interesul pasionat al explorării, al noului și al cunoașterii, să fie o școală care transformă plăcerea de a asculta povești a oricărui copil într-o deprindere a mînuirii adecvate a cuvintelor, o școală care pune în slujba procesului didactic toată fantezia copilăriei, exploziva inventivitate a adolescenței, într-un cuvânt e vorba de o școală a bucuriei de a învăța. O asemenea școală integrează și include: ea trebuie să țină seama de înzestrările aparte ale fiecărui copil și adolescent și să-i ofere un parcurs personalizat care să-i valorifice la maximum personalitatea.

Iar dacă oamenii școlii au menirea de a sădi în mintea și în sufletele copiilor pasiunea cunoașterii, a descoperirii, a autodepășirii, împreună cu ei - noi toți: părinți, reprezentanți ai comunității locale și factori de decizie, avem datoria de a asigura viitorul generațiilor următoare, de a le susține prin pârghiile pe care le avem la dispoziție.

Dragi elevi,

Cel mai important mesaj pe care vi-l pot transmite este „Prin educație deveniți voi înșivă!”. Căutați în școală să pătrundeți tainele universului în variate domenii ale cunoașterii, învățați să cooperați și deveniți conștienți de competențele și cunoștințele voastre, de valoarea voastră. Voi și succesele voastre sunteți cel mai trainic argument în demonstrarea adevărului că România are un viitor.

În încheiere, doresc să vă urez un an școlar cu cât mai multe reușite, care să corespundă strădaniei dumneavoastră.

SIMPOZIONUL „ZILELE ȘCOLII ALBEI”

*Prof. Deák-Székely Szilárd Levente –director CCD Alba
Prof. Nandrea Maria – metodist CCD Alba*

Simpozionul „Zilele Școlii Albei” ajuns la ediția a XII –a, a fost aprobat în ședința Consiliului de Administrație a Casei Corpului Didactic Alba din data de 25 aprilie 2012.

Profesorii metodiști ai CCD au diseminat informațiile referitoare la simpozion, condițiile de înscriere respectiv condițiile de redactare a lucrărilor pe pagina web a CCD Alba și pe rețeaua Inspectoratului Școlar Județean Alba – albanet.ro.

TEMA SIMPOZIONULUI: Demersul educațional în contemporaneitate

SECȚIUNEA	NR. LUCRĂRI	NR PERSOANE și MODERATORI
Management instituțional	2	2
Managementul clasei	15	16
Managementul conflictelor – agresivitate și violență	10	14
Curriculum la decizia școlii	18	26
Comunicare și relaționare în activitățile educative	20	27
Deontologie profesională în meseria de cadru didactic	6	9
Rolul proiectelor în realizarea unor parteneriate autentice în educație - profesori	17	23
Rolul proiectelor în realizarea unor parteneriate autentice în educație - învățători	19	26
Rolul proiectelor în realizarea unor parteneriate autentice în educație – educatori	16	26
Multiculturalism în sistemul educațional	10	15
Proiecte educative în structuri infodocumentare	11	16
TOTAL	144	200 + 10

S-au primit în urma anunțului un număr de 144 lucrări de la 200 cadre didactice.

Ca în fiecare an gazda simpozionului a fost Colegiul „Horea Cloșca și Crișan” Alba Iulia. Simpozionul s-a desfășurat în data de 08 iunie 2012 începând cu orele 14. La deschiderea în plen au participat inspector școlar general adjunct, profesor Crâșnic Ioana și directorul Colegiului „Horea Cloșca și Crișan” Alba Iulia profesor Cerbu Valer care au adresat câteva cuvinte participanților.

Participanții au fost repartizați pe cele șapte secțiuni ale simpozionului și au prezentat cu precădere partea practică a lucrării, sălile dispunând de videoproiector și laptop.

Fiecare participant a primit Cd-ul cu broșura simpozionului care cuprinde toate cele 144 de lucrări prezentate pe secțiuni.

MEMENTO DESPRE EVALUARE (III)

Prof. Munteanu Maria
Casa Corpului Didactic Alba

2. **INVESTIGAȚIA / EXPERIMENTUL** permite elevului să aplice cunoștințele în mod creativ și în situații noi, pe parcursul unei ore de curs sau pe parcursul mai multor ore. Se disting trei etape ale procesului investigativ: definirea metodei, stabilirea metodologiei și aprecierea soluțiilor. În cadrul investigației, obiectivele de evaluare capătă semnificații diferite, corelate cu gradul de complexitate al sarcinilor de lucru și specificul disciplinei. Această metodă permite cadrului didactic să estimeze procesul și calitatea produselor/aplicațiilor realizate de elev, dar și exersarea unor trăsături personale ale acestuia – capacitatea de concentrare a atenției, cooperarea, spiritul de echipă, creativitatea etc. Activitatea didactică desfășurată prin intermediul investigației poate fi organizată individual sau pe grupe, iar aprecierea modului de realizare a investigației, este de obicei, de tip holistic.

Exemplu de posibil mod de proiectare:

Clasa/capitol/unitatea de învățare	Obiective de referință/capacități vizate	Activități
		Frontal Pe grupe Individual

Evaluarea conceptelor operaționale se va realiza pe baza fișei de evaluare elaborată de profesor.

3. **REFERATUL.** În practică sunt utilizate două tipuri principale de referate:

a. *Referate bazate pe informare – documentare bibliografică*

Utilizare:

- Cercuri
- Sesiuni de comunicări
- Teme de sinteză

b. *Referate bazate pe descrierea unor activități desfășurate în clasă și pe analiza datelor obținute în urma acestei activități (experiment)*

Avantajele acestei metode:

- Instrument de evaluare cu pronunțat caracter formativ și creativ;
- Permite abordarea unor domenii noi ce reprezintă extinderi ale conținutului trunchiului comun;
- Evaluare are caracter strict individualizat și sumativ;
- Relevă motivația intrinsecă de învățare (documentare) și gradul de implicare individuală a elevilor.

În evaluarea unui referat se urmăresc:

Structura	Referate bazate pe descrierea unor activități în clasă și pe analiza datelor obținute în urma acestor activități (experiment)	Referate bazate pe informare/documentare bibliografică
Introducere	Argumentul, cu justificarea ipotezei sau a unei întrebări legate de temă	Argumentul, cu justificarea ipotezei sau a unei întrebări legate de temă
Materiale	Materiale utilizate, menționate după o anumită procedură (materia – scop)	Considerații generale asupra temei abordate
Procedura	Prezentarea metodelor în ordinea în care au fost folosite	Analiza în detaliu a fiecărei surse de documentare
Observațiile	Descrierea observațiilor	Comentariu comparativ al surselor de documentare

Rezultatele	Prezentarea rezultatelor cu ceea ce este deosebit	Prezentarea rezultatelor cu ceea ce este deosebit
Comentarea rezultatelor	Realizarea de desene, grafice, diagrame, tabele, casate video, etc. și explicarea rezultatelor	Interpretarea personală a rezultatelor
Concluzii	Rezumarea celor constatate într-o concluzie exprimată succint și raportată la întrebarea inițială	Rezumarea interpretărilor într-o concluzie exprimată succint și raportată la ipoteza (întrebare) inițială
Bibliografie	Oportunitatea surselor bibliografice	Oportunitatea surselor bibliografice
Modul de prezentare	- aspect - continuitate - mod de prezentare	- aspect - continuitate - mod de prezentare

4. PROIECTUL

Este o activitate mai amplă decât investigația, începe în clasă prin definirea și înțelegerea sarcinii, se continuă acasă pe parcursul a câtorva zile sau săptămâni și se încheie în clasă prin prezentarea lui în fața colegilor, sau a unui raport asupra rezultatelor obținute și dacă este cazul, a produsului realizat.

Proiectul poate fi individualizat sau în grup. **Proiectul este un proces și în același timp un produs** - M. Ionescu, Managementul clasei, Humanitas Educațional, pag 14.

- **Este un proces** în care elevii investighează, descoperă, prelucrează informații, cooperează, experimentează etc.
- **Este un produs** care reflectă efortul individual, de grup, este expresia performanței individuale și de grup, constituie dovada implicării personale și a interesului pentru un parcurs colectiv. Caracteristici:
 - Permite o apreciere complexă și nuanțată a învățării, este o formă de evaluare complexă ce oferă posibilitatea unor capacități și cunoștințe superioare. Este o formă de evaluare puternic motivantă pentru elev.
 - Este recomandată atât în evaluările de tip sumativ dar și în evaluările formative.
 - Realizându-se individual sau în grup evaluarea se poate raporta la munca unui elev sau a unui grup de elevi.

Etapele realizării unui proiect

1. Alegerea temei
2. Planificarea activității
 - Stabilirea obiectivelor proiectului
 - Formarea grupelor
 - Alegerea subiectului în cadrul proiectului de către fiecare elev/grup
 - Distribuirea responsabilităților în cadrul grupului
 - Identificarea surselor de informare (manuale, proiecte mai vechi, cărți, reviste de specialitate, persoane sau instituții specializate în domeniu)
3. Cercetarea propriu-zisă
4. Realizarea materialelor
5. Prezentarea rezultatelor cercetării și/sau a materialelor create
6. Evaluarea:
 - Cercetării de ansamblu
 - Modulului de lucru
 - Produsului realizat

Structura unui proiect

- I. **Pagina de titlu** pe care se consemnează date sintetice de identificare: tema proiectului, numele autorului, perioada pe care s-a elaborat proiectul
- II. **Cuprinsul** proiectului care prezintă titlul, capitolele și subcapitolele

III. **Introducerea** prezintă cadrul conceptual

IV. **Dezvoltarea** elementelor de conținut

V. **Concluziile** care prezintă elementele de referință desprinse în urma studiului temei respective, sugestii, propuneri

VI. **Bibliografia**

VII. **Anexe**

În timpul realizării unui proiect se pot evalua următoarele capacități/competențe

- metodele de lucru
- utilizarea corespunzătoare a bibliografiei
- corectitudinea/acuratețea tehnică
- utilizarea corespunzătoare a materialelor și echipamentului
- generalizarea problemei
- organizarea ideilor și materialelor într-un raport
- calitatea prezentării
- acuratețea datelor(cifrelor)/desenelor/tabelelor/diagramelor

Tipuri de proiecte

1. Proiecte disciplinare sau pluridisciplinare care au ca scop prelungirea, aprofundarea și îmbogățirea activității de învățare realizată în clasă, prin lecții.
2. Proiecte cu caracter socio-cultural, desfășurate în afara orelor de clasă (realizări de spectacole, excursii tematice, proiecte comunitare etc.)

Punctul de plecare în realizarea unui proiect este o temă de cercetare bine precizată, ce urmează să fie realizată prin îmbinarea cunoștințelor teoretice cu activitatea practică. El poate fi de:

- Investigație a mediului înconjurător (acțiuni ecologice, culegere de folclor, anchete, studii privind istoricul școlii, a unei instituții socio-culturale etc.)
- Strângere de materiale locale și prelucrarea lor pentru organizarea unui muzeu al școlii, o istorie a școlii, a județului etc.
- Confeccionare a unor materiale didactice.

5. PORTOFOLIUL este un instrument de evaluare complex, integrator, ce îmbină funcțiile formativă și informativă ale evaluării, reunind instrumentele de evaluare tradiționale și alternative. Portofoliul reprezintă cartea de vizită a elevului, structura sa este determinată de scopul pentru care este proiectat de către profesor și se subordonează obiectivelor de referință prevăzute în programa școlară și obiectivelor suplimentare stabilite de profesor. Poate fi descris de câteva caracteristici:

- ✓ Este o selecție a lucrărilor care pun în evidență progresul elevului în funcție de obiectivele din planul de studiu
- ✓ Această selecție poate include observațiile pertinente ale profesorului în situația de învățare și evaluare
- ✓ Elevul la elaborarea portofoliului său, alegând chiar el lucrări reprezentative ale progreselor sale
- ✓ Elevul poate să se autoevalueze în anumite situații de învățare sau de evaluare și să reflecteze asupra achizițiilor sale.

Proiectarea portofoliului trebuie să țină seama de următoarele trei aspecte:

- **Scopul** pentru care este proiectat portofoliul care trebuie să determine structura portofoliului
- **Contextul** se referă la:
 - Vârsta elevilor
 - Specificul disciplinei de studiu
 - Cerințele, abilitățile și interesele elevilor etc.

- **Conținutul** reprezintă cel mai important element în proiectarea portofoliului și vizează nu numai valorizarea competențelor elevilor dar progresul elevului în învățare

Un portofoliu poate să cuprindă:

<i>Date provenite din aplicarea instrumentelor de evaluare formalizate</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rezultate la testele inițiale • Rezultate la teste formative • Rezultate la teste sumative
<i>Date privind comportamentul elevului în clasă</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Observația sistematică
<i>Date privind activitatea elevului în afara clasei</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rezolvarea temelor • Referate • Proiecte • Participarea la sesiuni de comunicări științifice, concursuri școlare, excursii, vizite didactice • Preocupări pentru aplicațiile informatice în domeniu etc.

Bibliografie

1. Cerghit I. „Sisteme de instruire alternative și complementare”, Editura Aramis, București 2002
2. Cucuș C., Pedagogie (cap. Evaluare) Editura Polirom, Iași 2000
3. Manolescu M., „Evaluarea școlară. Metode, tehnici, instrumente”, Editura Meteor Press, București 2005
4. Radu I. T., „Evaluarea în procesul didactic”, EDP București 1999
5. Stoica A. „Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică” Humanitas educațional, București 2003

MODALITĂȚI DE STIMULARE A INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

*Prof. înv. preșc. Cornelia Szekely, G.P.N. Nr. 1 Blaj
Prof. cons. log. Cîmpean Lucia, director G.P.N. Nr. 1 Blaj*

Motto: ”Capul copilului nu este un vas pe care să-l umpli, ci o făclie pe care s-o aprinzi astfel încât, mai târziu, să lumineze cu lumină proprie”. (Plutarh)

În contextul numeroaselor schimbări survenite în societate, în fața grădiniței, a școlii se pune cu acuitate sarcina formării la preșcolari/elevi a acelor capacități și competențe, prin care cei educați să devină așți de autoinformare și autoformare permanentă.

Atât pentru educația prezentă, cât și pentru formarea copilului pentru viitor, comunicarea are un rol deosebit, ea stând la baza oricărei intervenții educative: parafranzând un celebru dicton se poate spune, ”unde comunicare nu e, nimic nu e!”. Cuvintele sunt ”cărămizile” limbajului și, în consecință, stăpânirea semnificației lor este premisa indispensabilă pentru a fi/deveni un bun comunicator. Copiii de azi din grădiniță sunt resursele umane viitoare, iar noi, ca dascăli trebuie să-i educăm astfel încât ”să poată lumina cu lumină proprie”.

În perioada preșcolară limbajul devine un instrument activ și deosebit de complex al relațiilor copiilor cu cei din jur și, în același timp, un instrument de organizare a activității psihice. Lumea poveștilor și a desenelor animate este o lume fascinantă pentru cei mici, poveștile având o valoare informativă, educativă și formativă foarte mare, constituind o bază solidă pentru trezirea interesului, a dragostei pentru lectură, cartea devenind un prieten drag încă din grădiniță. Aceasta

depinde, într-o mare măsură, de conduita creativă a cadrului didactic: educatoare, consilier/logoped, de modul în care acestea știu să creeze un mediu de învățare interactiv, incitator și dinamic, de asigurarea unui climat favorabil pentru exprimarea ideilor proprii de către copii, de modul în care aceștia sunt stimulați să caute noi conexiuni între fenomene, să imagineze noi soluții pentru rezolvarea situațiilor întâlnite în povești, să asocieze imagini și idei, să emită idei și să dezvolte ideile altora. Fiecare clipă trebuie utilizată cu maximă eficiență pentru a-i pune pe copii în situația de a povesti, de a dialoga, de a formula întrebări, de a crea rime.

Exemplificăm modul în care am reușit, utilizând creativ calculatorul, în echipă cu doamna profesor consilier Cîmpean Lucia, să valorificăm valențele formativ-educative ale unei cunoscute povești: „*Albă ca Zăpada și cei șapte pitici*” de Frații Grimm.

Grupa: mare

Tema: Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?

Subtema: În lumea poveștilor

Activitate pe domenii experiențiale: dezvoltarea limbajului și comunicării

Tipul de activitate: povestire de evaluare, prin exerciții de ascultare

Tema: „*Albă ca Zăpada și cei șapte pitici*”

Obiective de referință:

- participarea și implicarea activă a copiilor, în vederea stimulării interesului pentru lectură, pentru comunicare, a favorizării interrelaționării, împărtășirii cu ceilalți;
- formarea comportamentului empatic la preșcolari.

Obiective operaționale:

a) *cognitive:*

- să recunoască personajele din povestea „*Albă ca Zăpada...*”, pe baza unor imagini;
- să ordoneze imaginile, stabilind succesiunea evenimentelor;
- să argumenteze alegerile făcute în exercițiile propuse;
- să participe la activitatea grupei, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de ascultător.

b) *socio-afective:*

- să execute individual sau în grup tema dată, manifestând spirit cooperant;
- să colaboreze cu educatoarea/consilierul/collegii pe parcursul activității;
- să identifice emoțiile, trăirile personajelor în diferite contexte din poveste;
- să-și exprime propriile păreri, gânduri, emoții, în legătură cu acțiunile personajelor.

c) *psihomotorii:*

- să-și dirijeze activitatea oculo-motorie spre centrul de interes propus de educatoare/consilier;
- să adopte o poziție corectă în timpul activității.

Metode și procedee: conversația, lectura explicativă, problematizarea, exercițiul (de identificare, de stabilire a succesiunii evenimentelor).

Evaluare: formativă

Mijloace didactice: PC, prezentare PPT, emoticons picture

Forma de organizare: frontală, individual.

EVENIMENT DIDACTIC	CONȚINUTUL INSTRUCTIV-EDUCATIV	STRATEGII DIDACTICE/ FORMA DE ORGANIZARE	EVALUARE
1.Moment organizatoric	Crearea condițiilor necesare bunei desfășurări a activității	Conversația Explicația Frontal	

2.Captarea atenției	Se realizează prin ascultarea cântecului “ <i>Carte de povești cu poze</i> ”: <i>Carte de povești cu poze/Astăzi eu te răsfoiesc/O povață pentru viață/De la tine să primesc./Și povața vreau să fie/Călăuza mea mereu/La necaz și bucurie/Să îndrume pasul meu.</i> Copiii sunt întrebați dacă mai cunosc, în afară de carte, vreun mijloc de a asculta și de a vedea povești.	Conversația Frontal	Observarea comportamentului
3.Anunțarea temei	Se prezintă copiilor calculatorul, sunt anunțați că vor asculta un fragment dintr-o poveste pe care ei o cunosc, pentru a-și reaminti principalele momente ale povestirii. Apoi calculatorul se va juca cu ei un joc.	Conversația Explicația Frontal	
4.Dirijarea învățării *prezentarea conținutului *explicarea/demonstrarea modului de lucru Jocuri-exercițiu: Obținerea performanței	Copiii ascultă conținutul povestirii sintetizat. Se trece apoi la rezolvarea sarcinilor: 1.Numește personajele poveștii! 2.Privește imaginile. Stabilește ordinea în care se petrec faptele. 3.Găsește însușirile potrivite: a) Albă ca Zăpada era:..... b) Mama vitregă era:..... 4. Adevărat sau fals? a) Împărăteasa are o oglindă vrăjită. b) Vânătorul este milos. c) Împărăteasa o îndrăgește pe Albă ca Zăpada. d) Piticii o alungă pe Albă ca Zăpada. e) Albă ca Zăpada ajută piticii. f) Împărăteasa se bucură când află că Albă ca Zăpada trăiește. g) Prințul o duce pe Albă ca Zăpada la palatul lui.	lectura explicativă conversația exercițiul-de identificare succesiunii evenimentelor - exercițiul de identificare a unor însușiri Problematizarea Individual	Observarea capacității de orientare și menținere voluntară a atenției Aprecieri verbale Aplauzele calculatorului pentru răspunsurile corecte
Evaluarea-realizată de consilier	Exercițiu – joc: “ <i>Termometrul emoțiilor</i> ” - (Vezi Anexa1). <ul style="list-style-type: none"> • Citiți imaginile și formulați propoziții pe baza acestora; • în a doua rubrică a tabelului, identificați emoția personajului/personajelor; • în ultima rubrică din tabel, apreciați, fixând “<i>termometrul emoțiilor</i>”, pe o scală de la 1 la 10, cu plus/minus: – semnificații: (0) indică o stare neutră: nici vesel, nici trist, (-1) arată că ești puțin trist,...iar (-10) arată că ești foarte 	Problematizarea Conversația Explicația Individual	Se numesc emoțiile ilustrate prin emoticonuri.

	trist; (+1) arată că ești puțin bucuros,.....iar (+10) arată că ești foarte bucuros. Copilul care răspunde trebuie să identifice și propria emoție în legătură cu acțiunea descrisă.		
Încheierea activității	Se face prin intonarea cântecului „ <i>Carte de povești cu poze</i> ”. Fiecare copil numește o poveste pe care o îndrăgește în mod deosebit.	Conversația	Aprecieri ale educatoarei și consilierului asupra comportamentului copiilor, participării la activitate, exprimarea de către copii a emoțiilor trăite în timpul activității.

Străduindu-ne să folosim strategii prin care cunoștințele asimilate de copii să fie rezultatul participării lor active în procesul învățării, al activității proprii de descoperire, al propriului efort, considerăm că am reușit ca activitatea să ofere copiilor satisfacții, să devină plăcută și interesantă pentru ei. Apreciem că este un “pas” important pentru trezirea interesului pentru cuvântul scris, spre câștigarea ulterioară în școală a independenței în activitatea de învățare, în gândire, în conștientizarea faptului că succesul activității lor, prezente și viitoare, depinde înainte de toate de ei înșiși, creând premisele atingerii în școală a unei motivații de învățare superioare, când achizițiile făcute de copii recompensează prin ele însele: „*Plăcerea însăși de a învăța*” (P. Golu). Copilul e precum un copăcel, firav, plăpând, dornic de soare, însetat de ploaie și cu dorința de a da rod bogat. Depinde de noi să fim unii din “grădinarii” care toarnă, strop cu strop, înțelepciune la rădăcina copiilor-copăcei, ajutându-i să crească viguroși, scoțând la lumină „filonul de aur” al fiecăruia, răspunzând cu răbdare și dragoste nevoilor fiecăruia.

Bibliografie

1. Lespezeanu, Monica (2007)- *Tradițional și modern în învățământul preșcolar*, Colecția Didactica Esențial, București;
2. Norel, Mariana (2007) - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Curs pentru Învățământ la Distanță, anul II, semestrul I, Editura Universității „Transilvania”, Brașov;
3. Oprea, C.-L., (2007) - *Strategii didactice interactive*, E.D.P., R.A.;
4. Păun, Emil; Iucu, Romiță (2002)- *Educația preșcolară în România*, Polirom, Iași;
5. Preda, V. (2000)- *Copilul și grădinița (Pariul limbajului și al comunicării)*, Editura Compania, București;
6. Usaci, D.,(2008) - *Psihopedagogia creativității*, Ed.Universității “Transilvania”, Brașov;
7. Rafailă, E.,(2002) - *Educarea creativității la vârsta preșcolară*, Ed. Aramis;
8. Surdu, Ioan; Dănilă, I. (1999) - *Educația limbajului în grădiniță (grupa pregătitoare)*, E.D.P., București;

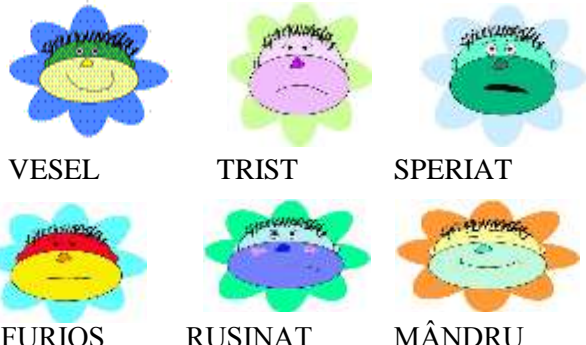

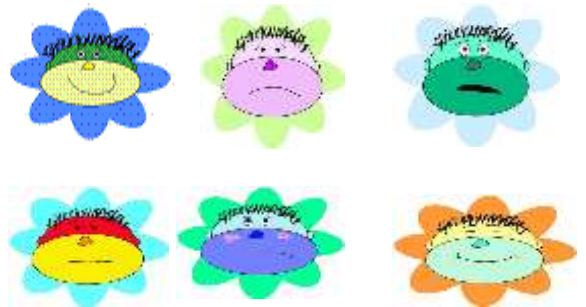

ANEXA 1

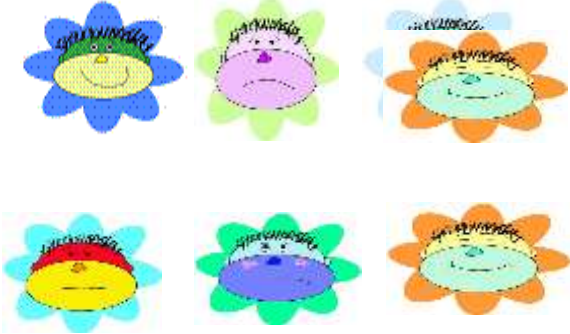
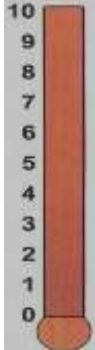

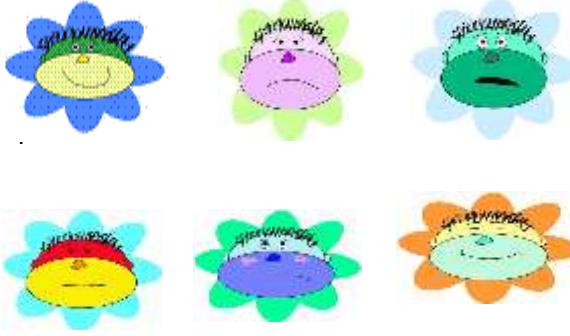
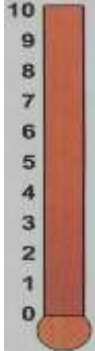

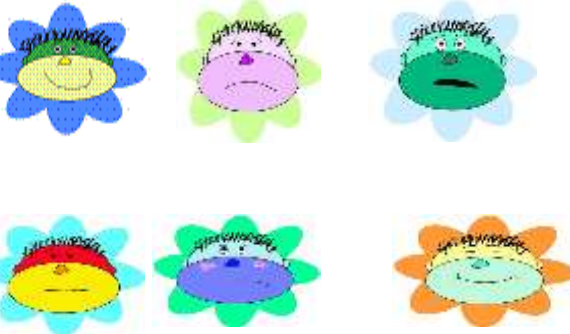

Exercițiu – joc: “Termometrul emoțiilor”

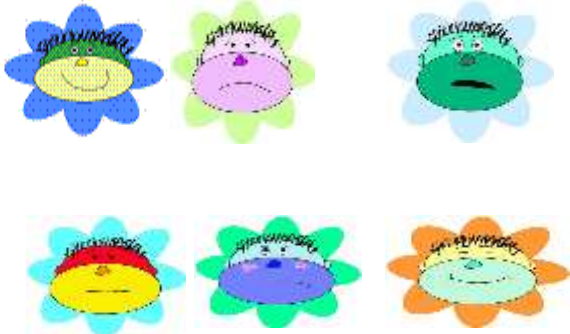
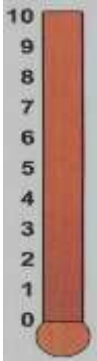

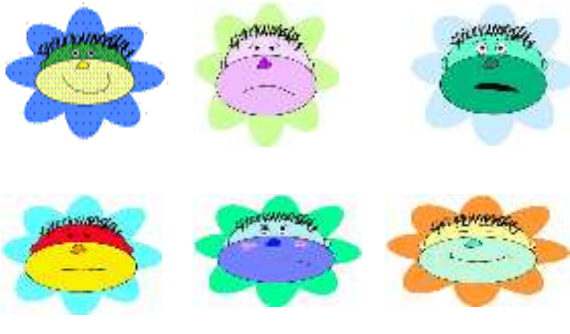

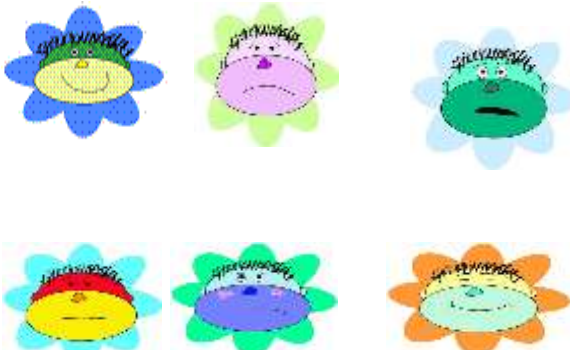

- Citiți imaginile și formulați propoziții pe baza acestora;
- în a doua rubrică a tabelului, identificați emoția personajului/ personajelor;
- în ultima rubrică din tabel, apreciați, fixând “termometrul emoțiilor”, pe o scală de la 1 la 10, cu plus/minus: – semnificații: (0) indică o stare neutră: nici vesel, nici trist, (-1) arată ca ești puțin trist,...iar (-10) arată că ești foarte trist; (+1) arată că ești puțin bucuros,...iar (+10) arată că ești foarte bucuros.

Copilul care răspunde trebuie să identifice și propria emoție în legătură cu acțiunea descrisă.

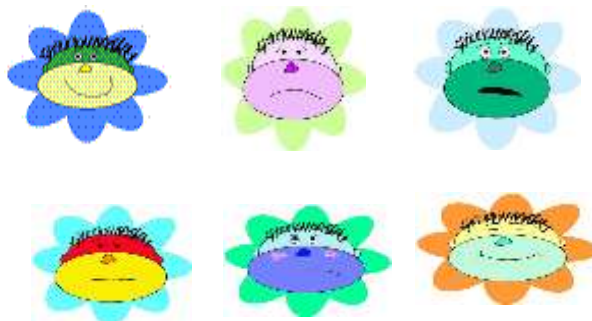
După acest exercițiu copiii au rezolvat, în mod independent, sarcinile cuprinse în anexa 2. Coroborând datele obținute prin toate activitățile descrise au fost găsi copii cu probleme de identificare și reglare a emoțiilor, cu aceștia lucrându-se ulterior în cabinet, prin activități diverse: “Broscuța țestoasă Țupi stă în carapace și se gândește” (“Tehnica broscuței țestoase”), joc de rol, dramatizări etc.

Nr. Crt.	Eveniment/e în imagini	Emoticons picture	Intensitatea emoției: pozitivă (+), negativă (-); MODELE DE TERMOMETRU EMOȚIONAL
1.			
2.			

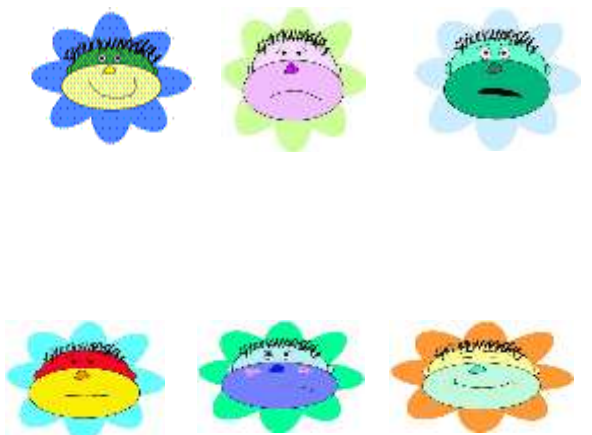
3.			
4.			
5.			

6.			
7.			
8.			

9.

10.

EVALUAREA CU SCOP DE ORIENTARE ȘI OPTIMIZARE A ÎNVĂȚĂRII LA CLASA I

Prof. înv. primar Adriana Lucia Mărginean, Școala Gimnazială „Vasile Goldiș” Alba Iulia
Prof. înv. primar Gh. Vasile Mărginean, Școala Gimnazială „Vasile Goldiș” Alba Iulia

Scopul evaluării este acela de a orienta, de a optimiza învățarea și se realizează pe baza standardelor naționale de evaluare pentru fiecare disciplină și an de studiu. Evaluarea se centrează pe competențe, oferind un feed-back real elevilor, profesorilor, părinților; stă la baza elaborării planurilor individuale de învățare, la măsurarea progresului școlar realizat de elevi.

Evaluarea la clasele I-IV presupune aplicarea unor probe orale, scrise, practice sau combinate în diferite momente ale procesului de instruire, având - din acest punct de vedere, al momentului aplicării - denumiri specifice: evaluare inițială, curentă (secvențială sau de parcurs), sumativă și finală. Indiferent de perioada administrării instrumentelor de evaluare – începutul anului școlar, sfârșitul acestuia sau a semestrului, la sfârșitul unei unități de învățare sau pe parcursul derulării acesteia – evaluarea își păstrează principalul scop: de orientare și optimizare a învățării. Din pleiada formelor de evaluare ne vom opri asupra probelor scrise pentru că prezintă numeroase avantaje: au un grad ridicat de obiectivitate, cuprind toți copiii clasei, raportează problemele la un criteriu unic de validare, îi avantajează pe copiii mai timizi. La reușita aplicării probelor scrise contribuie și calitatea instrumentului de evaluare administrat care trebuie să îndeplinească condiții legate de originalitate, formă (prezentarea grafică), fond (conținut și modul de prezentare). Bineînțeles că pentru a optimiza evaluarea nu e suficientă doar utilizarea constantă a probelor scrise, ci mai sunt necesare și respectarea altor condiții: diversificarea și combinarea metodelor de evaluare, redactarea unor obiective de evaluare adecvate, eliminarea factorilor perturbatori, elaborarea unor instrumente de evaluare de calitate, dezvoltarea capacității de autoevaluare la copii.

Evaluarea presupune valorizarea rezultatelor (performanțelor) școlare, a competențelor (abilități, priceperi), capacităților după măsurare; având ca reper rezultatele anterioare ale fiecărui elev, potențialul lui individual. Este o componentă complexă și încărcată de responsabilitate a demersului didactic, dascălul trebuind:

- să pună în evidență progresele realizate de fiecare elev în defavoarea nerealizărilor;
- să evite critica, stigmatizarea, deoarece toate experiențele demonstrează că încurajarea, întărirea sunt foarte eficiente în ameliorarea rezultatelor școlare;
- să acorde respect și intimitate elevului;
- să lase fiecărui elev speranța, șansa ameliorării, reversibilitatea performanțelor, rectificarea propriilor demersuri;
- să dezvolte la elevi capacitatea de autoevaluare și găsire a propriilor învățăminte din greșeli;
- să descopere situațiile în care elevii au nevoie de sprijin (lentoare sau dificultăți în învățare);
- să elaboreze un plan de acțiune menit a îmbunătăți activitatea de ansamblu – dacă e cazul – și, punctual, pentru elevul/elevii cu probleme.

Vom prezenta două instrumente de evaluare ce pot fi aplicate la limba română după învățarea primelor unsprezece litere (a, m, u, n, i, e, r, c, o, l, ă – manual: Marcela, Peneș, *Abecedar*, Editura Ana, București, 2004) și matematică la sfârșitul capitolului „*Numere naturale de la 0 la 10*”, precum și competențele ce-ar trebui probate.

Competențe vizate – limba română:

- scrierea corectă, după dictare, a literelor mari și mici, a silabelor și cuvintelor;
- realizarea unor conexiuni corecte între imagini și cuvinte/propoziții;
- despărțirea corectă în silabe a cuvintelor și sesizarea numărului acestora;
- transcrierea corectă a unor cuvinte date;
- ordonarea silabelor date pentru obținerea de cuvinte, a cuvintelor pentru obținerea de propoziții;
- scrierea unor cuvinte ce îndeplinesc condiții date: sunt nume, încep cu anumite litere, denumesc mai multe obiecte;
- așezarea corectă în spațiul grafic a literelor, silabelor, cuvintelor, propozițiilor;

PROBĂ DE EVALUARE

1) Scrie după dictare:

Handwriting practice grid consisting of multiple rows of slanted lines for writing.

2) Alege imaginea potrivită pentru fiecare cuvânt:

lalea

cuiier

culori

canar

melc

3) Desparte în silabe cuvintele și colorează căsuța corespunzătoare numărului de silabe:

• Mirela

1	2	3
---	---	---

• cameră

1	2	3
---	---	---

• măr

1	2	3
---	---	---

• orar

1	2	3
---	---	---

• mure

1	2	3
---	---	---

4) Scrie ce vezi în imaginile de mai jos:

Handwriting practice grid.

Handwriting practice grid.

Handwriting practice grid.

Handwriting practice grid.

Handwriting practice grid.

Handwriting practice grid.

5) Unește imaginea cu propoziția corespunzătoare:

Măriuca e cu Raluca.

Iancu are un coca-cola.

Marinică e călare.

6) Eu scriu una, tu scrii mai multe!

măr-

Handwriting practice grid.

mal -

Handwriting practice grid.

alună-

Handwriting practice grid.

lalea -

Handwriting practice grid.

cocor-

Handwriting practice grid.

7) Scrie:

a) trei nume de copii;

b) câte un cuvânt care să înceapă cu fiecare din literele **o, l, c**.

8) Se dau silabele: **ma, na, lu, ra, mi, ni, ca, A, re, că**. Formează cinci cuvinte cu silabele date și scrie-le:

9) Citește cuvintele, ordonează-le pentru a obține o propoziție, apoi scrie-o!

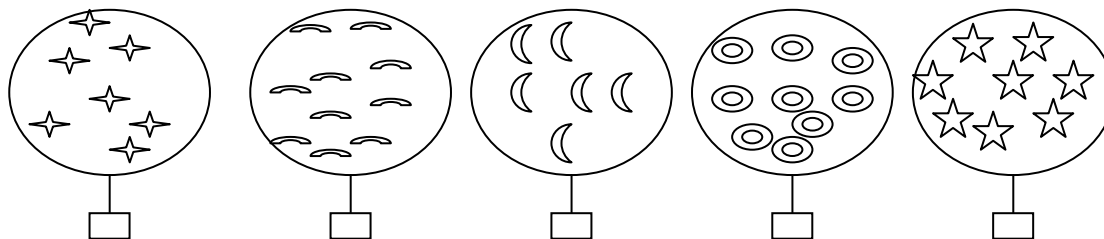
un **mic** **are** **Mălin** **cuier**

Competențe vizate – matematică:

- scrierea corectă a cardinalului unei mulțimi;
- completarea cu elemente a unei mulțimi date conform cardinalului;
- recunoașterea vecinilor unui număr dat;
- compunerea și descompunerea numerelor din concentrul 0-10, cu și fără suport intuitiv;
- ordonarea crescătoare și descrescătoare a numerelor de la 0 la 10;
- recunoașterea numărului mai mic sau mai mare dintr-un șir de numere date;

PROBĂ DE EVALUARE

1. Scrie **numărul** corespunzător numărului **de elemente**:

2. Trece în căsuțele libere **vecinii** numerelor date, **crescător**:

	1	
--	---	--

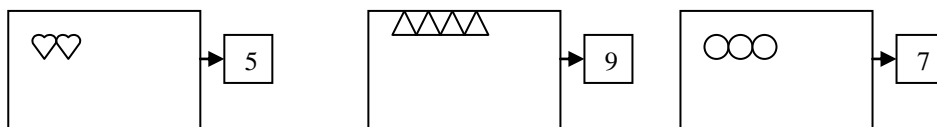
6		
---	--	--

	6	
--	---	--

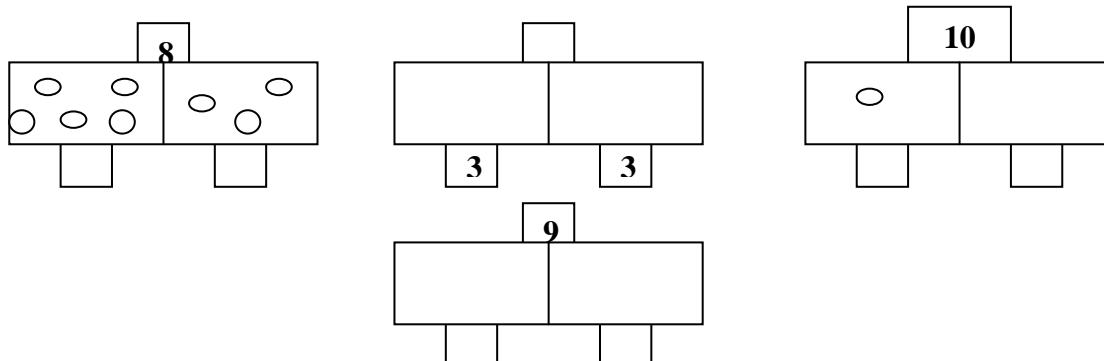
	4	
--	---	--

8		
---	--	--

3. Completează mulțimile:

4. Completează căsuțele cu **numerele** corespunzătoare și mulțimile cu **elementele** necesare:

5. Numără crescător, apoi descrescător de la 0 la 10:

a) ;

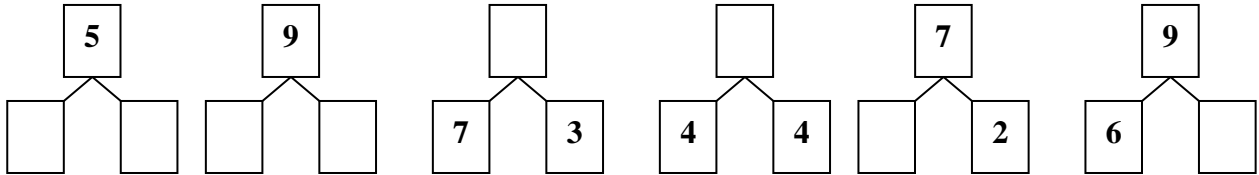
b)

6. Colorează caseta în care se află numărul cel:

a) mai mare: 7 ; 3 1 ; 4 ; 6 · 5

b) mai mic: 2 8 10 ; 0 ; 8 · 9

7. Completează căsuțele cu numerele potrivite:

Bibliografie

Bocoș, M. (coord.), Jalba, G., Felegean, D. (2004), *Evaluarea în învățământul primar. Aplicații practice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.

Bocoș, M., Catalano, H., Avram I., Someșan, E. (coord.) (2009), *Pedagogia învățământului primar. Instrumente didactice*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Cerghit, I. (2008). *Sisteme de instruire alternative si complementare. Structuri, stiluri si strategii*, Editura Polirom, Iași.

Chis, V. (2005), *Pedagogia contemporană – Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.

PROGRAMĂ DE CURS OPȚIONAL - HAZARDURILE NATURALE ȘI CONSECINȚELE LOR ASUPRA MEDIULUI ȘI ASUPRA SOCIETĂȚII

Prof. Macarie Luminița
Școala Gimnazială „Ovidiu Hulea” Aiud

I. ARGUMENT

Studiul opționalului a fost ales pentru clasa a VIII-a și a fost conceput din necesitatea cunoașterii unor fenomene numite hazarduri, abordând prezența acestora sub diferite forme pe Glob cât și a măsurilor ce se impun pentru atenuarea efectelor hazardurilor.

Omul trăiește permanent într-un mediu în care este expus unei mari diversități de situații mai mult sau mai puțin periculoase, generate de numeroși factori. Manifestările extreme ale fenomenelor naturale cum sunt cutremurele puternice, furtunile, inundațiile, la care se adaugă accidentele tehnologice și situațiile conflictuale, pot să aibă influență directă asupra vieții fiecărei persoane și asupra societății în ansamblu.

Numai cunoașterea precisă a acestor fenomene, permite luarea celor mai adecvate măsuri atât pentru atenuarea efectelor, cât și pentru reconstrucția regiunilor afectate

Componentele acestei programe respectă particularitățile de vârstă ale elevilor și urmăresc:

- aprofundarea cunoștințelor, capacităților și aptitudinilor dobândite în clasele anterioare;

- stimularea motivației elevilor pentru studiul geografiei, biologiei etc. Elevii trebuie să facă față unei creșteri a dificultăților terminologice utilizate și diferitelor situații care solicită implicarea în reconstituirea proceselor și fenomenelor.

Tipul opționalului: cros curricular

Arii curriculare: Om și societate, Matematică și Științele Naturii

Durata opționalului a fost prevăzută pentru un an școlar.

II. COMPETENȚE GENERALE

II. 1. ÎNȚELEGEREA LIMBAJULUI ȘI UTILIZAREA LUI ADECVATĂ

COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
<p><u>La sfârșitul anului școlar elevul va fi capabil:</u></p> <p>1.1. să utilizeze corect termeni și concepte din sfera hazardurilor;</p> <p>1.2. să definească și să exemplifice noțiunile de bază;</p> <p>1.3. să exprime coerent o realitate observată.</p>	<p><u>Pe parcursul anului școlar se recomandă următoarele activități:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • explicarea termenilor, a faptelor concrete și a conceptelor; • relaționarea limbajului de specialitate cu realitatea înconjurătoare • definirea și explicarea hazardurilor utilizând conceptele învățate • realizarea unui discurs oral pornind de la realitatea observată.

II. 2. PERCEPEREA COERENTĂ A REALITĂȚII OBIECTIVE ÎNCONJURĂTOARE CONCRETIZATĂ ÎN MEDIUL GEOGRAFIC, DE LA LOCALITATEA NATALĂ LA PLANETĂ

COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
<p><u>La sfârșitul anului școlar elevul va fi capabil:</u></p> <p>2.1. să identifice hazardurile naturale și antropogene din realitatea observată;</p> <p>2.2. să relaționeze elementele observate;</p> <p>2.3. să ordoneze în timp evenimentele observate și învățate.</p>	<p><u>Pe parcursul anului școlar se recomandă următoarele activități:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • observarea liberă; • observarea și selectarea unor elemente simple; • descrierea unor hazarduri; • descrierea unor succesiuni; • analiza graficelor privind succesiunea unor fenomene; • analiza unui hazard natural sau antropogen;

II. 3. UTILIZAREA UNOR METODE ȘI TEHNICI DE INVESTIGAȚIE A REALITĂȚII ÎNCONJURĂTOARE

COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
<p><u>La sfârșitul anului școlar elevul va fi capabil:</u></p> <p>1.1. să observe structurat realitatea înconjurătoare;</p> <p>1.2. să utilizeze proceduri elementare de investigare a realității;</p> <p>1.3. să urmeze un demers logic de investigație.</p>	<p><u>Pe parcursul anului școlar se recomandă următoarele activități:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • descrierea elementelor și structurilor obiective observate; • identificarea elementelor structurate; • reprezentarea grafică a datelor; • observarea dirijată; • crearea unui plan; • investigarea elementelor solicitate de profesor sau asumate.

II. 4. SITUAREA CORECTĂ ÎN SPAȚIU ȘI TIMP

COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
<p><u>La sfârșitul anului școlar elevul va fi capabil:</u></p> <p>1.1. să utilizeze corect hărți ale unor spații de dimensiuni diferite;</p> <p>1.2. să diferențieze situații specifice zonelor studiate;</p> <p>1.3. să identifice corect localizarea unor fenomene.</p>	<p><u>Pe parcursul anului școlar se recomandă următoarele activități:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • analizarea unor hărți, planșe, grafice; • exerciții de relaționare a obiectelor observate față de punctele cardinale; • exerciții de apreciere a unor intervale mari de timp; • exerciții de localizare în orizontul local, în țară, pe continent, pe glob.

II. 5. FORMAREA UNEI ATITUDINI POZITIVE FAȚĂ DE MEDIU ȘI FAȚĂ DE SOCIETATE

COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
<p><u>La sfârșitul anului școlar elevul va fi capabil:</u></p> <p>1.1. să manifeste interes pentru problematica hazardurilor;</p> <p>1.2. să-și asume răspunderea de a contribui la prevenirea dezastrelor și ameliorarea mediului.</p>	<p><u>Pe parcursul anului școlar se recomandă următoarele activități:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • aprecierea unei relații hazarduri – mediu; • utilizarea informației mass-media în argumentare; • participarea la realizarea unor mini-proiecte ecologice.

III. LISTA DE CONȚINUTURI

1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE

- Definirea hazardurilor naturale
- Clasificarea hazardurilor

2. HAZARDURI VULCANICE

- Vulcanii și activitatea vulcanică
- Răspândirea vulcanilor pe glob
- Clasificarea hazardurilor vulcanice
- Atenuarea efectelor erupțiilor vulcanice

3. HAZARDURI GEOLOGICE

- Definirea cutremurelor
- Elementele unui cutremur
- Cutremurele din România
- Protecția antiseismică

4. HAZARDURI GEOMORFOLOGICE

- Deplasările în masă și pericolul acestora
- Alunecările de teren
- Avalanșele
- Eroziunea în suprafață
- Deplasările în masă din România

5. HAZARDURI CLIMATICE

- Ciclonii tropicali și tornadele
- Furtunile și viscoalele
- Seceta și deșertificarea

- Alte hazarduri climatice (fulgerele, grindina, înghețul)
- Inundațiile
- Atenuarea și reducerea riscului inundațiilor
- Hazarduri hidrologice în România
- Hazardurile generate de valuri - valurile Tsunami
- Banchiza de gheață și iceberg-urile

6. HAZARDURI BIOLOGICE, BIOFIZICE ȘI ASTROFIZICE

- Hazarduri biologice - epidemii
- Hazarduri biofizice – incendii
- Hazarduri astrofizice – căderea meteoriților

7. HAZARDURILE ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ

- Prevenirea și atenuarea impactului hazardurilor cu caracter de dezastru
- Protecția civilă în România
- Colaborarea internațională pentru prevenirea și combaterea efectelor dezastrelor

IV. VALORI ȘI ATITUDINI

- Atitudinea pozitivă față de educație, natură, cunoaștere, societate;
- Curiozitatea pentru explorarea naturii, a forțelor care pot periclita viața;
- Respectul pentru diversitatea naturală și umană;
- Conservarea și ocrotirea mediului de viață pe planeta Terra;
- Interesul față de noile realizări ale științei și civilizației.

V. MODALITĂȚI DE EVALUARE A REZULTATELOR INSTRUIRII

Competențele specifice sunt formulate asemănător standardelor de evaluare. Se utilizează itemi de diferite tipuri, în proporții și structuri diferite (în raport cu specificul competențelor evaluate), evaluarea continuă (după fiecare unitate de învățare – probe orale, scrise) și folosirea unor forme alternative (portofolii, referate, proiecte).

Sugestii metodologice:

- Descrierea și redarea unei realități observate;
- Portofoliu – Catastrofe majore în istoria omenirii;
- Aplicație în orizontul local;
- Studiu de caz;
- Interpretarea graficelor și imaginilor;
- Lucrul cu hărți și fișe de lucru;
- Referate despre hazarduri naturale și antropice;
- Aplicarea de teste de evaluare.

VI. Bibliografie selectivă

- Bălțeanu, D., Hazarde naturale și antropice, Ed. Corint, București, 1999
- Ciulache, S. Fenomene atmosferice de risc și catastrofe climatice, Ed. Universității București, 1995
- Grecu, F., Hazarde naturale și riscuri naturale, Ed. Universitară București, 2009
- Koenig, Marin, Marile catastrofe ecologice, Ed. Saeculum, București, 1998
- ***Educația antiseismică a populației, Ghid practic
- Revista Atlas Super-Magazin; Arborele Lumii.

Resurse web: www.preveniredezastre.ro – Crucea Roșie Română, Campania pentru prevenirea dezastrelor

SATUL TRANSILVĂNEAN ÎN OPERA LUI ION AGÂRBICEANU – MODALITATE DE EDUCARE A TINEREI GENERAȚII

*Prof. Ungureanu Irina,
Colegiul Economic Dionisie Pop Marțian Alba Iulia*

Transilvania, care prin I. Slavici și G. Coșbuc înviorase literatura română la sfârșitul sec. XIX, accentuându-i anumite trăsături specifice, cum ar fi legătura cu creația populară și caracterul didactic-moralizator, aduce prin I. Agârbiceanu, în primele decenii ale sec. XX, o nouă contribuție.

Agârbiceanu își face apariția în literatura română, intrând în pleiada prozatorilor transilvăneni, prin colaborarea cu revista *Luceafărul* din 1902.

Spre deosebire de Coșbuc și Slavici el nu a părăsit Transilvania, exceptând refugiul din timpul primului război mondial, fiind toată viața legat de provincia sa natală, zona câmpiei ardelenice, a bazinului aurifer al Țării Moților.

În opera lui predomină proza de inspirație rurală, Agârbiceanu fiind un scriitor tradiționalist cu influențe sămănătoriste și poporaniste. Este considerat de critica literară „puntea dintre I. Slavici și L. Rebreanu”.

Cel mai important roman al scriitorului, după propria mărturisire, este „Strigoiul”, „un fel de monografie a unui sat din Ardeal, cu o lume de datini și tradiții” (I. Agârbiceanu, „Trăind și muncind”, în „Gazeta literară” an V, nr. 2, 1958

Fundalul este mitic popular reconstituind atmosfera satului transilvănean de la sfârșitul sec. XIX, cu ritualuri de muncă, obiceiuri de sărbători și cântece, o adevărată frescă poetică a satului transilvănean.

Atmosfera rurală capătă la Agârbiceanu o notă aparte îmbinând elemente narative și planuri psihologice într-o viziune de concepte spirituale ale comunității sătești. Avem zugrăvită în „Strigoiul” o viață patriarhală lină și calmă, oarecum idilică.

Deși conflictul romanului este puternic, între două familii Corbu și Mărgineanu, ultimii descendenți, Sora și Gheorghe, trăiesc o poveste de dragoste terminată tragic căci, oamenii nu se pot sustrage legilor sacre, care îi obligă să trăiască o condiție fatalistă (blestemul părintesc - e lege nescrisă și povară).

Scriitorul evocă lumea de acasă din Cenadea natală, creionând portrete ale, țăranilor, în care împletește lumina sacrului cu umbrele realității sociale.

El ne învață să trăim în același ritm cu poporul, să nu-i trădăm aspirațiile și să admirăm noblețea muncii, puritatea dragostei, frumusețea femeii. Ne uimește clarviziunea scriitorului care afirma „În lucrarea din urmă voiam să închei scrisul meu din viața satului ardelenesc, ca și când aș fi presimțit că în viitor se va ivi un nou sat la noi. Și voiam să descriu în cadrele desfășurării povestirii obiceiuri și datini care începeau să se piardă din lumea satului ardelenesc și care vor fi folositoare odată cercetătorului de folclor” (I. Agârbiceanu „Mărturisiri”, 1962).

Așadar lui Agârbiceanu îi datorăm păstrarea unor valori etnografice, realitățile vieții țărănești arhaice, gesturi și deprinderi rituale salvate din naufragiul vechii civilizații țărănești, începând cu ceremonialul nunții, al înmormântării, continuând cu obiceiul colindatului, descrierea horei, șezătoarea, tăierea porcului etc.

Spre exemplu personajul Sora este supărată pentru că Gheorghe nu a respectat ritualul prenupțial, care cuprindea: șederea fetei pe genunchii flăcăului, ieăitul în tindă, mersul pe vedere, strigăturile.

În cadrul Cercului de folclor al Colegiului Economic „D.P.M.” Alba Iulia am încercat să intrăm în universul acestui scriitor și să recreăm obiceiuri descrise de el, dezvăluindu-le semnificațiile magico-rituale. Un astfel de obicei este „prinsul verilor/ vărurilor de Sântoader”.

Ritualul are loc la o dată fixă pentru că timpul jocului corespunde cu timpul sacral, rezervat acțiunilor rituale menite să favorizeze forțele benefice și să limiteze acțiunea forțelor malefice.

Datele etno-folclorice referitoare la sărbătoare de Sântoader atestă legătura cu o divinitate masculină de tip solar și agrar. Se crede că vine să marcheze momentul calendaristic de trecere de la iarnă la primăvară. Sărbătorirea acestei divinități păgâne făcea parte din complexul mitico-religios al cinstirii strămoșilor. Acest cult avea mai multe componente rituale: ofrandele sub formă de colaci, întrecerile hipice, spălatul ritual pe cap al fetelor. Prin urmare acest sfânt patronează recoltele, căldura soarelui și sănătatea oamenilor.

Agârbiceanu descrie obiceiul astfel: copiii dar și fetele se învârteau în jurul unui pom cu trunchiul mai subțire având în mâini colăcei (făcuți pentru părăstase și sâmbetele morților) și „toate grădinile erau pline de aceste roate înflorite în alb și negru”. Apoi se schimbau colacii și începeau să mănânce din ei povestind și chemându-se cu apelativul „vărul/ vărul”. Se simțeau mai aproape unul de altul și erau mândri că săvârșeau un ritual străvechi ale cărui semnificații se pierduseră. În fiecare an, până la măritiș fetele se reîntâlneau în grădină și reînnoiau legământul.

Întreg ritualul e un prag de trecere căci mai presus de toate stăruie credința că participanții au trecut într-o altă vârstă, că nu mai sunt ceea ce au fost. Intrarea în cercul magic al frăției însemna sfârșitul copilăriei, intrarea în ceata de fete în care vor cunoaște acte magice secrete cum ar fi: vergelul, practica ursitului. În timpul jocului, curba devenirii pe care o reprezintă semicercul, legat și de simbolistica cornului lunii, se transformă în cercul magic preferat de toate jocurile tradiționale. Copiii ținându-se de mâini formează un brâu apotropaic, iar învârtirea lui evocă vârtejul transformării dinamice și rotirile crugului timpului, anotimpurilor.

Ce am putea spune, așadar despre I. Agârbiceanu, doar că este un mare prozator transilvănean impus în viața literară într-o epocă tulbură care coincide cu o acută criză a valorilor pe plan european. O criză a valorilor vechi religioase și morale tradiționale, o degradare a valorilor clasice, o slăbire a comuniunii omului cu cosmosul.

Degradarea rolului obștilor sătești, teoriile socialiste bulversează lumea țărănească aruncând-o într-o confruntare perpetuă cu orașul.

Marele prozator ardelean este fără doar și poate unul dintre cei mai reprezentativi pentru sufletul țărănesc pe care i-a dat lumii satul transilvan.

Opera lui recuperând tradițiile capătă drept de existență dincolo de noi și de timp, e o lume arhaică cu acces la Eternitate.

Bibliografie

- 1.G. Pingelescu „Strigoii”, roman de I. Agârbiceanu, în Gazeta literară. An IX, nr.,1962
- 2.M. Zăciu, I. Agârbiceanu, București, editura Minerva, 1972
- 3.M. Popa, Introducere în opera lui I. Agârbiceanu, București, editura Minerva, 1982.
- 4.Eugenia Cernea, Contribuții la cercetarea folclorului copiilor, în Revista de etnografie și folclor, nr. 4, 1973.

ION CREANGĂ – EXPRESIA MOMUMENTALĂ A NATURII UMANE

*Prof. Rusneac Anca - Gheorghina
Școala cu clasele I-VIII Șugag*

„...A fost odată ca niciodată...A fost un scriitor cum n-a fost nici unul dintre predecesori și nici unul dintre urmași. Un om din Humulești și din a doua jumătate a veacului al XIX-lea, dar care, totodată, asemenea lui Eminescu, venea de demult și de departe, din începuturile istorice ale acestui popor și din toate punctele spațiului său geografic, realizând o chintesență.” (I. D. Bălan, *Ethos și cultură sau Vocația tinereții, apud Ilie Dan, Destinul unui clasic. Studii și articole despre Ion Creangă*, București, Editura Albatros, 1990, p. 106.)

Creangă, un nume oarecum predestinat, reprezintă expresia monumentală a naturii umane. Și-a urmat pașii destinului, împlinindu-și rolul semnificativ pentru virtuțile creatoare ale colectivității căreia îi aparține și a reușit să devină temelia la baza culturii noastre naționale.

Cu gândirea limpede, cu verva narativă plină de duioșie și umor a ajuns să fie la fel de popular ca și cei doi compatrioți ai săi, Alecsandri și Eminescu.

Opera sa reprezintă o sinteză în timp și spațiu a sensibilității și gândirii populare, care prin semnificațiile sale etice și estetice aparține întregului popor. În ea se întrepătrund gândurile și sentimentele țaranului român, setea lui de viață, sensibilitatea și spiritul jovial, în stare să facă haz de necaz.

Experiența celor mulți, pusă în scene de viață, face din Creangă un scriitor cult, original. Formulele tipice, împrumutate din vorbirea populară, oralitatea și spontaneitatea stilului său înzestreză scenele de viață prezentate, cu o autenticitate impregnantă. Un simplu proverb fixează virtuțile spirituale și fizice pe care le respectă omul din popor: curajul, hărnicia, prietenia, modestia, optimismul, mărinimia, sentimentul dreptății, realizând adevărate portrete, caractere de neuitat.

Ghidat după aceste principii, creează expresii și formule simple, dar totuși profunde prin semnificația cu care au fost investite – de a dezaproba lenea, ipocrizia, trădarea, ura. Văzut ca un protector, acesta privește ironic tot ceea ce este ostil omului: moartea și diavolii, forțele supranaturale ale răului, dușmănia și singura *armă* de care se folosește este râsul. Trebuie precizat deci, că opera lui depășește astfel semnificațiile tradiționale ale basmului popular, având o semnificație filosofică mai cuprinzătoare.

Epitetul „populară” atribuit limbii lui Creangă sugerează o însușire care nu se referă la faptul că povestitorul ar fi doar un culegător de creații folclorice, ci dovedește judecata că limba folosită în scrierile sale cuprinde cuvinte din fondul principal, existente în limba întregului popor românesc, dar și numeroase altele, specifice graiurilor din centrul și nordul Transilvaniei.

Creangă a supus limba unui proces de reîntocmire, care a suferit intervenții creatoare. Particularitățile lingvistice ale operei sale: întorsătura neașteptată a frazei, substraturile sinonimiei, stilistica participării, umorul profund, subtila artă a nuanțării, fac din Creangă un artist al prozei.

O trăsătură a realismului lui Creangă stă în înrudirea viziunii despre lume a scriitorului cu cea populară, care afirmă cu putere existența materială a lumii.

Talent satiric prin excelență, Creangă vede cusururile acestei lumi în care trăiește, cusururi ale societății și ale oamenilor, și le proiectează pe fundalul operei sale, cu dimensiuni mărite, delectându-se în exagerarea conștientă, fiind obișnuit să se încadreze cu ușurință în mitic și fabulos.

Ion Creangă nu se înscrie ca un culegător de folclor, ci ca un scriitor original care transmite atât prin *Amintiri din copilărie*, cât și prin povestirile și poveștile sale, o mărturie despre felul înțelept de a gândi și a trăi al neamului său, într-o limbă literară de neegalat, care păstrează fondul popular ca pe bunul cel mai de preț.

În *Amintirile* și poveștile lui Creangă, limbajul artistic este același, fapt explicat prin modul său concret de a privi lucrurile. Scenele de basm cu o desfășurare activă, încercarea de a varia tonalitatea după necesitățile scenice, redau plăcerea cu care Creangă povestește. Atenția lui duală (când privește amănuntul etnografic, când tensiunea dramatică) creează o expunere alertă, specifică operelor sale narative.

Garabet Ibrăileanu vedea în poveștile lui Creangă adevărate „nuvele din viața de la țară”. (Garabet Ibrăileanu, *Studii literare*, vol. I, București, Editura Minerva, 1979, p. 279.) Aici realismul primează, miraculosul ocupând un rol secundar. Acestea prezintă un interes realist prin referințele economice, sociale, etnografice, dar, în același timp, structura lor dramatică fac din acestea, acte scenice. Abundența replicilor, personaje care vorbesc și gesticulează continuu, jucând roluri de adevărați bufoni, prezența dialogului confirmă acest lucru, iar faptul că unele povești au fost jucate, era de așteptat.

Povestea *Capra cu trei iezi*, aleasă din repertoriul narativ al povestitorului tocmai pentru că pornește de la o viziune românească, reprezintă expresia și stilul ce aparțin scriitorului valorificând personalitatea sa.

Textul simplu ne face s-o privim ca pe o creație pentru copii, dar privită în profunzimea ei este o operă în care realul și figuratul se întrepătrund. Aici, frazele ritmate sau asonanțele au

menirea de a stimula atenția sau de a sublinia un gest, o atitudine, o caracteristică. Iată, acest procedeu, într-un exemplu ca: „- Moarte pentru moarte, cumătre, arsură pentru arsură, că bine-o mai plesniși dinioare cu cuvinte din scriptură!” (Ion Creangă, *Povești. Amintiri. Povestiri*, București, Editura Eminescu, 1987, p. 21.)

Opera lui Creangă, pornind din folclor și din anume realități sociale, depășește folclorul; ea inaugurează o categorie de sensibilitate, izvorând din subconștient, ca dintr-un fel de stil latent al spiritualității române. Creangă face parte dintr-un șir întreg de creatori, care vor exprima cu nuanțe diferite, anume sensibilitate etnică.

Aspectele esențiale ale stilului artistic al lui Creangă, plăcerea cuvintelor și a zicerilor imprimă artei sale narative autenticitate, dovedind că destinul acesteia pornește de la realitate și se finalizează într-o artă desăvârșită, cultă, ce aparține unui artist de excepție: „El nu e nici folclorist, nici scriitor popular, nici autor cărturăresc. Clasic și realist, Ion Creangă este un scriitor unic în literatura română.”(Ilie Dan, *Studii despre Ion Creangă*, București, Editura Albatros, 1973, vol. II, p. 20.)

Bibliografie

1. Apostolescu, Mihai, *Ion Creangă între mari povestitori ai lumii*, București, Editura Minerva, 1978
2. Bălan, I.D., *Ethos și cultură sau Vocația tinereții, apud Ilie Dan, Destinul unui clasic. Studii și articole despre Ion Creangă*, București, Editura Albatros, 1990.
3. Călinescu, George, *Ion Creangă (viața și opera)*, cu o prefață de Eugen Simion, București, Editura pentru Literatură, 1966.
4. Constantinescu, Pompiliu, *Scrieri*, ediție îngrijită de Constanța Constantinescu, vol. II, Editura pentru literatură, 1967.
5. Creangă, Ion, *Povești. Amintiri. Povestiri*, București, Editura Eminescu, 1987.
6. Dan, Ilie, *Studii despre Ion Creangă*, vol. II, București, Ed. Albatros, 1973.
7. Ibrăileanu, Garabet, *Studii literare*, vol. I, București, Editura Minerva, 1979.
8. Tohăneanu, G.I., *Stilul artistic al lui Ion Creangă*, București, Editura Științifică, 1969.

PARTICIPAREA LOCUIITORILOR VIDREI DE SUS, AZI AVRAM IANCU, LA ÎNCORONAREA VISULUI DE UNIRE

*Prof. Marinela Chirișescu
Liceul Tehnologic „Țara Moșilor” Albac*

Declararea primului război mondial a avut urmări grave și pentru locuitorii comunei Avram Iancu. Bărbații până la 50 de ani erau încorporați și trimiși pe front, rămânând acasă doar femeile, copiii și bătrânii, care nu erau capabili să muncească pentru a-și asigura traiul, mai ales în condițiile de scumpire exagerată a produselor alimentare și în special a cerealelor. Foametea și sărăcia erau în floare, mulți consumând pâine de secară amestecată cu coajă de fag pisată. Chibriturile și petrolul lipseau cu desăvârșire. Era adevărat că, pentru cei mai săraci și pentru familiile cu orfani, se acorda un minim de cereale, dar adeseori aceștia în loc să încapă pe mâna celor în drept erau sustrate de conducătorii comunei. Este cunoscut cazul notarului din comuna Vidra care ascundea produsele alimentare destinate populației și în special orfanilor, sub dușumeaua casei proprii¹.

În aceste condiții ura cetățenilor a crescut și mai mult împotriva aceluia care declanșaseră războiul. Ei transformaseră pe toți cei apti de muncă în carne de tun, pentru a se îmbogăți și mai mult o mână de exploatare avizi. Numai din comuna Avram Iancu au căzut și dispărut peste 60 de participanți la război, printre care: Ciama Vasile, Marta Petru a lui Petre, Ciama Iosif, Cioflica

¹ Informator Traian Jude zis Chișu, în etate de 87 de ani, în anul 2012, din satul Avram Iancu - Centru.

Nicolae (Alb), Miheț Miron, Boglea Ioan (Caila), Trif Iosif (Pușel), Avram Mihai (Zdup), Ciama Nicolae, Tomoș Nicolae (Horg), Avram Vasile, Morar Petru (Slup), Cristea George (Lulău), Ciama Iosif, Miheț Petru a Gyurki, Achimeț Mihai, Toader Georg (Țipea), Gligor Costea (Folteu), Gligor Vasile (Foltea), Lazăr Nicolae a lui Crăciun, Avram Nicolae (Stelnița), Chira Nicolae (Turul), Talpaș George a lui Iuonhy, Pogan Nicolae a lui George, Miheț Ștefan (Maina), Pogan Mihai, Tomoș Petu a lui Ion Bonț, Cristea Petru (Bolteu), Bădău Gavrilă, Morar George (Peler), Fiț Costan (Bodele), Talpaș Iosif a lui George, Trif George, Ianc Antonia a lui George, Ciama Petru, Ciama Mihai (Ranga), Pogan Mihai a lui Petru Călugăr, Atrimeț Ioan, Ceama Petru (Rampa), Pogan Iacon (Călugăr), Vlasiu Alexe, Chira Axente a Lucii², Popa Vasilie, Bodea George (Vila), Gligor Ioan (Vancuțu), Heler Elisie (Gârbov), Ceama Victor, Iancu Gheorghe, Chira Traian (Pârtic), Chira Costan (Cotronța), Coroiu Remus (Ciocia), Leach Romulus (Țilica), Miheț Augustin, Miheț Costan, Pogan Mihai, Trif George, Trifuț George, Jude Aurel (Cârț)³ ș.a.

Iar o parte din locuitorii comunei participând la prima conflagrație mondială au rămas invalizi. Dintre aceștia amintim pe: Ciama Petru a lui George, Avram George (Topor), Marta George, Trifuț Vasile (Giuc), Marica Dumitru a Luții, Șușa Ioan (a lui Mihai), Morar Petru (Turc), Iach Ioan a lui Nicolae Tiveș, Toader Petru a lui Ioan, Cristea George a lui Ioan Jij, Căndea Iosif alui Dumitru, Cristea Nicolae (Nan), Ceama Nicolae a lui George, Heler Ianc, Jude Constantin (Pătroi), Bădău Mihai, Talpaș Augustin, Duma Nicolae, Resiga Nicolae a Bătrâni, Gligor Ioan (Buncir), Trifon Petru a Truții, Miheț Vasile a lui Nicolae, Bădău Constantin a lui Mihai, Jude Mihai (Hap), Fer Ioan a lui Vasilie, Chira Gavrilă, Beleiu Nicolae (Boroș), Achimeț Petru, Lazăr Vasile Aculieții, Chira Costan (Țonc), Vesa Iosif a Lii, Pădurean Ioan a lui Nicolae, Pădurean Visalom, Gomboș Ioan a lui Petru, Căndea George, Chira Toma (Cociobea), Leach George a Gudului, Chira Iosif (Puțuruga), Petruța Petru⁴ ș.a.

Mulți dintre cei plecați pe front au dezertat și s-au întors acasă, trăind ascunși de ochi jandarmilor în păduri sau în munți. Uneori se însoțeau cu cei care nu se supuseseră la recrutare și formau grupe mai mari de dezertori înarmați care își aveau adăpostul în munții din apropiere, de unde coborau din când în când pentru a se aproviziona cu cele necesare. Alții veneau acasă deghizați cum a fost cazul lui Leah Iosin care dezertase și umbla îmbrăcat travestit în femeie pentru a nu fi identificat de jandarmi⁵.

O altă parte din cei plecați pe front s-au predat la inamic, fiind luați prizonieri, unii au intrat mai apoi în batalioanele de voluntari români din Rusia sau Italia.

Voluntari în regimentul “Avram Iancu” din Rusia, din localitatea noastră au fost: Belei Luca, Ciama Ioan a lui Petruș, Fiț Nicolae a lui Mihai Tebra, Lazăr Ioan a Micului, Ianc Iosif a lui George, Leah Nicolae a Costului, Miheț Ioan a lui Nicolae Lupa, Talpaș George a lui Nicolae Vintilă, ș.a.⁶. Aceștia ca și alții au fost recrutați în vara anului 1917 dintre prizonierii de la o fabrică de cherestea din Lugansk, după cum spune brașoveanu Voicu Nițescu “... printre care și uni din Vidra lui Avram Iancu ...”, care se afla în posesia unui număr păstrat cu sfințenie al gazetei “România Mare”, în care era publicat un apel al voluntarului Bobeș, originar și el din Munții Apuseni. Și desigur că au urmat îndemnul acestui articol. “Adresându-mă tuturor fraților mei moși care se află încă pe teritoriul Rusiei, le spun că acum mă aflu unde dorisem de prea multă vreme. Azi pot zice că sunt român, sunt ostaș al dulcei României, azi soarta mea s-a schimbat (...). Toți ne-am adunat aici, cei ce ieri eram cetățeni ai Austro-Ungariei, iar azi suntem cetățeni ai României, ieri prizonieri, iar azi voluntari în armata română. Fraților mei moși! Voi care ați mai rămas în Rusia, nu întârziați a ne urma nouă și acelora care sunt duși de mult. Trebuie să arătăm lumii

² Serviciul Județean Alba al Arhivelor Naționale (în continuare se va cita SJAAN), fond *Judecătoria Rurală Câmpeni, Comisia de ocol pentru exproprii și împrăștierea Câmpeni*, cota 1922, f. 3-44.

³ *Ibidem*, fond *Primăria comunei Vidra*, dos. 2/1920, f. 3.

⁴ *Ibidem*, fond *Judecătoria Rurală Câmpeni*, Cota 1922, f. 1-2, 45-75, 145-146, 181.

⁵ *Informator, Aurora Leahu a Macului, în vârstă de 85 de ani, în anul 2012, din satul Centru.*

⁶ SJAAN, fond *Judecătoria Rurală Câmpeni*, Cota 1922, f. 204-211.

întregi cine suntem. Și mai ales să arătăm că nici acum nu s-a pierdut vitejia din ținuturile noastre, trebuie să urmăm pilda părinților, moșilor și strămoșilor noștri...”⁷.

Voluntarii din Legiunea din Italia, din localitatea noastră au fost: Leach Nicolae a lui Mihaiu, Leach Mihai a lui Ioan, Miheț Iosif a Tulii, Leach Octavian a lui Nicolae Huh, Coroiu George a lui Vasile Teșcu, Popa Miron a lui Iuan, comandantul plutonului 30, al Regimentului III Crișan⁸.

Acești voluntarii din Rusia și Italia, luptând alături de armata română sau de cea a puterilor Antantei, unii dintre ei întorși în țară în 1919 sau 1920 au contribuit după puteri unii departe de pământul patriei, la edificarea României întregite, visată de generații și generații de înaintași⁹.

În toamna anului 1918 se produce prăbușirea statului multinațional austro-ungar, fenomen care generează evenimentele revoluționare cunoscute în popor sub denumirea de “spargere”, fapt concretizat prin refuzul recunoașterii vechii stăpâniri, și care au contribuit la statornicirea unor puteri noi, reprezentată prin consiliile și gărzile locale și centrale – Consiliul Național Român¹⁰.

Constituirea acestor consilii naționale ca foruri politice de organizare a maselor populare și a gărzii naționale ca factor de acțiune militară al consiliului național, s-a înfăptuit sub îndrumarea celor județene care erau “obligate a înființa în fiecare comună cu majoritate română o gardă națională română...”¹¹.

Momentul de vârf al mișcării naționale din Transilvania l-a constituit Marea Adunare Națională de la 1 Decembrie (18 noiembrie stil vechi) 1918, de la Alba Iulia, convocată de către Consiliul Național Central Român, la care au participat peste 100.000 de oameni: țărani, muncitori, intelectuali, meseriași însuflețiți de ideea de unitate statală românească. Adunarea a proclamat Unirea pentru toate veacurile a Transilvaniei și Banatului cu România¹².

Locuitorii Vidrei de Sus au pornit energic la schimbarea vechilor rânduieli. Soldații întorși de pe front, sau cei ascunși în păduri, refuzând să lupte pentru o cauză străină lor, coboară la sfârșitul lunii octombrie și atacă cabana de la Țoșa, proprietatea marilor exploatare forestiere, care dețineau pădurile, furate moșilor de statul maghiar cu sute de ani în urmă. În noiembrie 1918 au atacat Casa Comunală – Primăria, unde erau înscrise dările, dând foc protocoalelor, registrelor de cadastru și a altor acte care cuprindeau obligațiile lor înrobitoare. În noua administrație românească, aleasă de o adunare populară, a fost ales ca notar al adunării și Traian Banciu, reprezentant al Vidrei de Sus¹³.

În 12 noiembrie, stil nou, la Casa lui Iancu s-a întrunit Adunarea de constituire a Consiliului local. În prezența celor peste 2000 de moși, în haine de sărbătoare, decorate

cu tricolor, flori și crenguțe de brad, Ioan Gligor a preluat conducerea Comitetului național român local, iar George Gligor a fost ales comandantul Gardei naționale¹⁴.

După ce a venit automobilul senatului român cu cele două stindarde în culorile: roșu, galben și albastru, după încetarea aclamațiilor, parohul din Câmpeni, Arieșeanu a descris în cuvinte emoționante însemnătatea dezrobirii poporului. A urmat cuvântul delegatului Senatului Național din Cluj, Emil Dandea. În al său raport el spunea: „mi-am exprimat plăcerea ce mi-e cauzat-o venirea între frații din munți, mulțumindu-le pentru primirea strălucită care dovedește dorul cu care au așteptat zilele acestea când tricolorul nostru nu e închis numai în inimile noastre, ci fâlfâie măreț pe biserici și școli, împodobeste pieptul fiecăruia, fără a fi expuși la brutalitățile slugilor apăsătorilor”. Strigăte de “să trăiască unirea tuturor românilor”, “să trăiască România Mare”

⁷ Ioan I. Șerban, *Voluntarii transilvăneni și bucovineni din Rusia în lupta pentru întregirea statală a României (1916-1920)*, Cluj Napoca, 1997, p. 142.

⁸ SJAAN., fond *Judecătoria Rurală Câmpeni*, Cota 1922, f. 203, 212-214, 224, 225, 231.

⁹ Ioan I. Șerban, *op. cit.*, p. 263, 267, 283; *Idem, Istoricul legiunii românești din Italia*, în *Apulum*, XVII, 1980, p. 514, 523.

¹⁰ Gheorghe Unc, Augustin Deac, 1918. *Gărzile naționale române din Transilvania*, București, Editura Militară, 1979, p. 13-14.

¹¹ *Ibidem*, p. 18, 51.

¹² Ștefan Pascu, *Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, Cluj, 1968, p. 392.

¹³ Informatori: Nicolae Ciama zis Culiș, în etate de 84 de ani, în anul 2010, și Traian Jude zis Chișu, în etate de 87 de ani, în anul 2012, amândoi din satul Avram Iancu - Centru.

¹⁴ Ștefan Pascu, *op. cit.*, p. 342.

răsunau pe valea Arieșului, întrerupând vorbitorul din când în când. În finalul cuvântării Emil Dandea propunea mulțimii adunate să depună jurământ de fidelitate Sfatului Național Român¹⁵.

După jurământ: „*Jur, că voi fi cu credință neclintită față de Consiliul și Sfatul Național Român, pe care-l voi cinști și apăra...*” rostit de tot poporul, s-a celebrat din partea celor patru preoți ai Vidrei, sfințirea drapelului național. În fine după vorbirile pline de dragoste și însuflețire ale părinților Piso și Nicola, cel din urmă nepotul lui Iancu, poporul adunat în însuflețirea sa fără margini ia ridicat pe trimișii Sfatului pe umeri. Aceștia fiind dr. Zăsim Chirtop, dr. Remus Furdui, Vasile Andrieș, Ioan Mucea din Cămpeni și Gregoriu Nicola din Vidra de Jos. Adunarea s-a terminat cu citirea “Declarațiunii”: “*Poporul român din comuna Vidra Inferioară în adunarea sa ținută la 12/26 noiembrie 1918 declară în unanimitate și cu cea mai mare însuflețire, că una și nestrămutată dorință a sa este: Unirea tuturor românilor din Ungaria, Transilvania și Banatul Timișan într-un singur stat și aderează întru toate la hotărârea adunării naționale din Alba Iulia care se va ține la 1 Decembrie 1918*”. Vidra Inferioară, 12/26 noiembrie 1918. Semna Gregoriu Nicola ca președinte, George Resiga ca secretar și mulți bărbați de încredere¹⁶.

La acea adunare în sunete de tulnice, moșii vesteau peste tot că românii sunt oameni liberi, iar mai mulți fruntași s-au exprimat “*momente mai înălțătoare încă nu au mai petrecut și mai mare bucurie, numai la venirea armatei fraților de peste Carpați își pot închipui*”¹⁷.

În vechea “Carte de aur” a Muzeului din Vidra de Sus¹⁸, se păstrează însemnarea căpitanului Nicolae Bardan, din Regimentul 10 Putna, din ziua de 4 ianuarie 1919, care intrând în fruntea armatei române în Vidra de Sus, jura, în Casa Iancului, împreună cu soldații săi ca, precum la Oituz, Mărăști și Mărășești, să apere eroic glia străbună a Transilvaniei și Unirea tuturor românilor. Alături de ei, un moș scria următoarele: “*Cu ziua de azi m-am reîntors acasă voluntar în armata română, plutonier Iosif Iancu, ca nepot a lui Avram Iancu*”¹⁹.

Prin cele descrise mai sus putem spune că locuitorii Vidrei de Sus, azi comuna Avram Iancu din județul Alba și-au adus aportul pe câmpurile de luptă, prin constituirea noii orânduiri românești pe aceste meleaguri, prin declarațiile făcute, la realizarea Unirii tuturor românilor.

Bibliografie

I. IZVOARE. Fonduri arhivistice

- Serviciul Județean Alba al Arhivelor Naționale (SJAAN), fond *Judecătoria Rurală Cămpeni*.
- Loc. cit., fond *Primăria comunei Vidra*.

II. LUCRĂRI GENERALE

- Dudaș, Florian, *Avram Iancu, eroul românilor*, Oradea, Editura Lumina, 1993.
- Pascu, Ștefan, *Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, Cluj, 1968.
- Șerban, I. Ioan, *Voluntarii Transilvaniei și Bucovinei din Rusia în lupta pentru întregirea statală a României (1916-1920)*, Cluj Napoca, 1997.
- Unc, Gheorghe, Deac, Augustin, *1918, Gărzile naționale Române din Transilvania*, București, Editura Militară, 1979.

III. LUCRĂRI SPECIALE

- Șerban, I. Ioan, *Istoricul legiuni românești din Italia*, în *Apulum*, XVII, Alba Iulia, 1980

¹⁵ *Ibidem*, p. 342-343.

¹⁶ Gheorghe Unc, Augustin Deac, *op. cit.*, p. 53; Ștefan Pascu, *op. cit.*, p. 343.

¹⁷ Ștefan Pascu, *op. cit.*, p. 343, 348.

¹⁸ *Cartea poate fi văzută într-o vitrină din expoziția de istorie a Muzeului Național al Unirii din Alba Iulia. Locul firesc al documentului ar trebui să fie în Muzeul Memorial Avram Iancu.*

¹⁹ Florian Dudaș, *Avram Iancu, eroul românilor*, Oradea, Editura Lumina, 1993, p. 110-111.

ATELIERELE GRUNDTVIG – OPORTUNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE PENTRU ADULȚI

*Prof. Cristina Comaniciu
Colegiul Tehnic „Apulum” Alba Iulia*

Programul sectorial GRUNDTVIG din cadrul Programului de învățare pe tot parcursul vieții (LifeLong Learning Programme) își propune să ofere alternative educaționale și să îmbunătățească accesul celor care, indiferent de vârstă, doresc să dobândească noi competențe prin forme de educația adulților. GRUNDTVIG vine în întâmpinarea nevoilor de predare/învățare ale adulților și se adresează instituțiilor sau organizațiilor care asigură sau facilitează educația acestora.

Atelierele/ workshops GRUNDTVIG permit adulților care învață să participe la seminarii și activități educaționale care au loc într-o altă țară europeană decât cea de origine, cu condiția ca aceasta să participe la Programul de Învățare pe Tot Parcursul Vieții. Atelierele reunesc persoane sau grupuri mici de adulți din diferite țări care doresc să experimenteze modalități inovative și multinaționale de învățare, care să contribuie la dezvoltarea lor personală, potrivit nevoilor acestora. Adulții sunt, de asemenea, încurajați să își împărtășească competențele și cunoștințele în mod activ cu ceilalți participanți.

Dintre temele adecvate programului Grundtvig pot fi amintite:

- arte vizuale, creativitate, muzica, matematica, științe și alte teme care nu depind de cunoașterea unei limbi străine;
- învățarea unei limbi străine, mai ales pentru persoane care doresc să își formeze competențe de bază sau să își îmbunătățească astfel de competențe în domenii specifice (mai ales dacă este vorba de o limbă cu arie de răspândire restrânsă și puțin predată);
- discuții de grup pe teme comune privind Europa, cu o scopul de a stimula creșterea interesului pentru problemele legate de populația adultă;
- dialog intercultural și cetățenie activă.

Adulții care doresc să participe candidază (individual sau în grupuri mici) direct la organizația care realizează atelierul. Catalogul Atelierele Grundtvig se găsește pe pagina web a Agenției Naționale pentru Proiecte și Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale www.llp-ro.ro la secțiunea Documente și Resurse utile - Ateliere Grundtvig. Formularul de candidatură se trimite direct la organizatorul atelierului. Aceasta va asigura cazarea, costul transportului cât și al subzistentei. Organizatorul selectează candidații în funcție de regulile precizate în propriul formular de candidatura trimis către Agenția Națională. O atenție deosebită se va acorda persoanelor din grupuri sociale dezavantajate.

În perioada 20-26 mai 2012 am participat la atelierul Grundtvig “Cultură și tradiții în regiunea Tracia” organizat de Edirne Kız Teknik ve Meslek Lisesi, Edirne, Turcia. În cadrul acestui workshop am avut oportunitatea de a învăța cum pot promova valorile comune, diversitatea culturală, toleranța și respectul pentru alte culturi, atât în rândul elevilor și al cadrelor didactice cât și al comunității locale descoperind tradițiile, obiceiurile și religia regiunii Tracia, dar și din țările participanților (Polonia, Letonia, Lituania, Germania, Ungaria, Bulgaria). Sesiunile de lucru care au fost organizate de o manieră profesională au alternat prezentări, ateliere interactive, vizite la obiective istorice. Prin intermediul acestora am aflat foarte multe despre tradiții, istoria, sărbători și ceremonii, muzică și dansuri tradiționale, costume populare, povești și legende, superstiții, produse de artizanat tradiționale, bucătăria, precum și modul de viață din trecut și prezent al locuitorilor din regiunea Tracia. Am preparat mâncăruri tradiționale din regiunea Tracia în bucătăria liceului, am participat la realizarea unor produse de artizanat tradiționale: am pictat cutii din lemn, am decorat păpuși și măști, am țesut, am modelat și pictat săpun.

Unul din obiectivele impresionante vizitate a fost Muzeul de medicină și sănătate unde în trecut pentru tratarea bolilor mentale era utilizată terapia prin muzică.

Am fost deosebit de impresionată de primirea călduroasă, disponibilitatea și amabilitatea gazdelor noastre din școală – directori, profesori, elevi, personal angajat. Cu siguranță, o experiență Grundtvig utilă, interesantă și de neuitat!

CĂRȚI NOI INTRATE ÎN BIBLIOTECA CCD ALBA

Bibl. Viorica Gențiana Onișoru

Autor/i	Titlul lucrării
ALBULESCU, Ion	<i>Pragmatica predării.</i> Pitești: Paralela 45, 2008
APPRIOU, Daniel,	<i>Trucuri și strategii ale istoriei.</i> Pitești: Paralela 45, 2011
BOGDAN, Murgescu,	<i>România și Europa</i>
BOTEZ, Georgeta;	<i>Atlas cu elemente de limbaj plastic</i> București : Aramis Print, 2007
SOLOVĂSTRU, Dana	
BRONSON, P.; MERRYMAN, A.	<i>Șocul educațional</i>
BROSSARD, J.; CHEVALIER, S.	<i>Limba engleză, o gramatică alfabetică</i>
BURLEA, G.; MILICI, R.C.	<i>Exerciții pentru formarea și dezvoltarea aptitudinilor de școlaritate</i>
CAMPBELL, R.	<i>Copiii noștri și drogurile</i>
CANT, A.; LEVA, E.; TĂTARU, L.	<i>Dragă, educatoarea mea.</i> Pitești: Diamant, 2010
CĂRĂUȘ, D.; LUNGU, V	<i>Ședințele cu părinții.</i> Chișinău: ARC, 2008
CHELCEA, Septimiu	<i>Psihosociologie.</i> Iași: Polirom, 2010
CIOBANU IANCU, Mariana	<i>Pedagogie aplicată în științele naturii.</i> București: Corint, 2009
CIOLAN, Lucian	<i>Învățarea integrată.</i> Iași: Polirom, 2008
CÎRSTEA, M.D.; SURUGIU, L.R.	<i>Memorator de limba și literatura română.</i> Pitești: Paralela 45, 2011
CLERGET, S.	<i>Ghidul adolescentului pe înțelesul părinților</i>
COCORADĂ, Elena	<i>Introducere în teoriile învățării.</i> Iași : Polirom, 2010
***	<i>Comunicarea eficientă cu copiii: acasă și la școală</i>
COSTACHE, Adrian	<i>Dicționar de termeni concepte și idei literare.</i> București: Akademos Art; ABC Publishing, 2010
CREȚU, Elvira	<i>Învățarea limbii române, sugestii metodice.</i> București: Aramia, 2008
CRISTEA, Sorin	<i>Fundamentele pedagogiei.</i> Iași : Polirom, 2010
***	<i>Cum să vă ajutați copilul cu probleme de anxietate</i>
DAINTITH, Jon	<i>Dicționar de chimie.</i> București: ALL Educațional, 2010
DĂNCILĂ, E; DĂNCILĂ, I.,	<i>Matematică distractivă</i>
***	<i>Dicționar biografic de istorie a României.</i> București: Meronia, 2008
DINCĂ, Margareta	<i>Teste de creativitate.</i> București: Paideia, 2001
DUCLOS, G.; LAPORTE, D.; ROSS, J.	<i>Încrederea în sine a adolescenților.</i> București: Hose of Guides, 2009
DUMITRU, Ion Al.	<i>Consiliere psihopedagogică.</i> Iași: Polirom, 2008
EGAN, K.	<i>Predarea ca o poveste</i>
ENĂCHESCU, Eugenia	<i>Învățarea continuă. Aplicații la educație și învățământ.</i> București: Editura Universitară, 2011
***	<i>Engleza în imagini pentru cei mici</i>
ERDELI, G.; DUMITRACHE, L.	<i>Geografia populației mondiale</i>
***	<i>Experiențe de psihologie organizațională</i>
FELECAN, Daiana	<i>Complementele în limba română actuală.</i> București: Tritonic Publishing, 2010
***	<i>Franceza în imagini pentru cei mici</i>
FULGA, D.	<i>Pentru o lectură didactică a poeziei</i>
GHEORGHILAȘ, A.	<i>Geografia turismului</i>

- GHERGHUȚ, Alois *Evaluare și intervenție psihoeducațională.* Iași : Polirom, 2011
- GOLEMAN, Daniel,
GOLEMAN, Daniel,
GOLU, Florinda *Inteligența emoțională*
Inteligența socială
Psihologia dezvoltării umane. București:Editura Universitară,2010
- GOT, M; LUNGU,R.
IELENICZ, M.
IELENICZ, M.; PĂTRU, I.-G.;
CLIUS, M.
IONESCU, M. ; BOCOȘ, M.
IUCU, Oana *Literatura română*
Geomorfologie
Subcarpații României
Tratat de didactică modernă. Pitești: Paralela 45, 2009
Didactica științelor juridice și administrative. Iași : Polirom, 2007
- JOIȚA; Elena
JUDE; R:
LAZĂR, L. *Metodologia educației.* Iași: Institutul European, 2010
Țara moșilor
Surse istorice, sarcini de lucru și activități de învățare pentru ciclul primar
- LEMENI, G.; MIHALCA, L.;
MIH, C.
LEMENI, G.; PORUMB, M.

*** *Consiliere și orientare, cl I-IV*
Consiliere și orientare, cl.V-VIII
Lexiconul plantelor de apartament
Literatura română. Modele de analiză pentru pregătirea eseului
- MANOLESCU, Marin *Teoria și metodologia evaluării.* București:Editura Universitară, 2010
- MARCELLI, D.; BERTHAUT, E. *Depresie și tentative de suicid la adolescență.*
- MARTIN, E.;HINE, Robert S.
Metode activ
Metode interactive
MITCHELL, Mary *Dicționar de biologie.* București:ALL Educațional, 2011
Metode activ-participative aplicate în învățământul primar
Metode interactive de grup. S.l.: Arvers, s.a.
Ghidul manierelor elegante pentru secolul XXI. Pitești: Paralela 45, 2009
- MOSER, Gabriel
MOȚ, Mircea,
MUICĂ, C.; BUZA M.;
SENCOVICI, M.
NEDELUCU, Anca
NICULESCU, D.
*** *Introducere în psihologia mediului.* Iași : Polirom, 2009
Concepte fundamentale pentru studiul literaturii române
Biogeografie
- OPARIUC-DAN, C.,
PALAZZOLO, J.
PAPAZI, Șt.; HRISTESCU, I. *Fundamentele educației interculturale.* Iași : Polirom, 2008
Fizică
Noul cod civil al României. București: Meteor Press, s.a.
Statistica aplicată în științele socio-umane
Ajutați-i pe cei dragi să-și învingă dependența de alcool
Limba și literatura română pentru examenul de bacalaureat, eseul
- PĂUN, Șt.,
PEASE,A.; PEASE, B.
PIAGET, Jean
PIAGET, Jean
PIAGET, Jean
PLATON, Al.F.; RĂDVAN, L.;
MALEON, B.P.
POPA, C.; POPA, M.; POPA, I. *Didactica istoriei*
Abilități de comunicare
Judecata morală la copil. Chișinău: Cartier, 2012
Psihologia inteligenței. Chișinău: Cartier,2008
Reprezentarea lumii la copil. Chișinău: Cartier, 2012
O istorie a Europei de Apus în Evul Mediu
Îndrumător de pronunțare și scriere corectă

- POPENCI, Șt.; FARTUȘNIC, C.; TÂRNOVEANU, N. *Managementul clasei pt. elevi cu ADHD*
- POPESCU, N.; ENE, M.; FOLEA TATU, F. *Geografia Cuaternarului*
- ROAITĂ, A.I. *Didactica Istoriei*
- ROBU, M. *Empatia în educație*
- ROMANESCU, Gh. *Geografie fizică de la A la Z*
- ROȘU, M., *Elemente de matematică pentru profesorii din învățământul primar*
- S. PETER; C. IMRE
*** *Dicționar român-maghiar, maghiar-român*
Să înțelegem planeta noastră Terra. București: AD LIBRI, 2003
- SĂCEANU, Iancu, *Mic dicționar de termeni religioși*
- SCHWARCZ, J., *Știința între adevăr și aberație*
- SEIDMAN, D.F. *Lasă-te de fumat în 30 de zile*
- SMITH, C.; STRIK DAGOT, L., L. *Dizabilități legate de învățare. București: Aramis Print, 2011*
- ȚARĂLUNGĂ, Ecaterina *Enciclopedia identității românești – personalități.*
- TURCHET, E. *Sinergologia, de la limbajul trupului la arta de a citi ...*
- VESPREMEANU, E. *GEOGRAFIA MĂRII NEGRE*
- VETRICI, L., *Dicționarul tânărului muzician*
- VIANIN, Pierre *Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultăți școlare. Cluj-Napoca: Editura ASCR, 2011*
- VIEILLARD, S., *Gramatica limbii franceze standard*
- VLĂDUCU, D.; KASA, M. *Memorator de matematică. Pitești: Paralela 45, 2011*